

Introduktion till OO

Tobias Mårtensson
tobias.martensson@kth.se

What is object-oriented software

Objects are like people. They're living, breathing things that have knowledge inside them about how to do things and have memory inside them so they can remember things. And rather than interacting with them at a very low level, you interact with them at a very high level of abstraction[...]

What is object-oriented software

Here's an example: If I'm your laundry object, you can give me your dirty clothes and send me a message that says, "Can you get my clothes laundered, please." I happen to know where the best laundry place in San Francisco is. And I speak English, and I have dollars in my pockets. So I go out and hail a taxicab and tell the driver to take me to this place in San Francisco. I go get your clothes laundered, I jump back in the cab, I get back here. I give you your clean clothes and say, "Here are your clean clothes."

You have no idea how I did that. You have no knowledge of the laundry place. Maybe you speak French, and you can't even hail a taxi. You can't pay for one, you don't have dollars in your pocket. Yet I knew how to do all of that. And you didn't have to know any of it. All that complexity was hidden inside of me, and we were able to interact at a very high level of abstraction. That's what objects are. They encapsulate complexity, and the interfaces to that complexity are high level.

- Steve Jobs, Rolling Stone 1994

Objekt

- Gäst A, gäst B, gäst C...
- Kypare A, kypare B, ...
- Kock A, ...
- Tallrikar med mat
- En massa bord
- En massa stolar
- Dukar, glas, bestick, ...

Objektorienteringens grundkoncept

- Aktiva och passiva objekt
- Meddelandesändning
- Aggregering
- Inkapsling
- Arv
- Polymorfism

Objektorienteringens grundkoncept

- Aktiva och passiva objekt
  - Aktiva: serveringspersonal, gäster, kockar
  - Passiva: maten, stolarna, borden, etc.
- Meddelandesändning
- Aggregering
- Inkapsling
- Arv
- Polymorfism

Objektorienteringens grundkoncept

- Aktiva och passiva objekt
- Meddelandesändning

Mellan aktiva objekt: beställa mat

Aktiva–passiva objekt: dra ut stol, äta, lyfta en gaffel

- Aggregering
- Inkapsling
- Arv
- Polymorfism

Objektorienteringens grundkoncept

- Aktiva och passiva objekt
- Meddelandesändning
- Aggregering

Ett bord består av en bordsskiva och fyra ben

Ett middagssällskap består av flera gäster

- Inkapsling
- Arv
- Polymorfism

Objektorienteringens grundkoncept

- Aktiva och passiva objekt
- Meddelandesändning
- Aggregering
- Inkapsling

En gäst kan inte interagera direkt med kökspersonalen

Hur maten lagas (Det är inte uppenbart att det är hästkött i lasagnen, jmf. abstraktion)

- Arv
- Polymorfism

Objektorienteringens grundkoncept

- Aktiva och passiva objekt
- Meddelandesändning
- Aggregering
- Inkapsling
- Arv

En Gäst är en Person, en Kypare är en Person, en Kock är en Person

Om $\mathcal{P}(\text{Person}) \implies \mathcal{P}(\text{Gäst}) \wedge \mathcal{P}(\text{Kypare}) \wedge \mathcal{P}(\text{Kock})$

- Polymorfism

Objektorienteringens grundkoncept

- Aktiva och passiva objekt
- Meddelandesändning
- Aggregering
- Inkapsling
- Arv
- Polymorfism

Olika objekt kan ha samma gränssnitt

Olika maträster smakar olika, personer agerar olika, etc.

Kockarna går också på restaurang som gäster, man kan dricka vin ur ölglas

Koncept

- **Objekt**
- **Klasser** – ritningar för objekt

Koncept

- **Objekt**

Världen består av objekt (som består av objekt...) som skickar **meddelanden** till varandra

Objekt "av samma sort" grupperas i **klasser** som beskriver hur objekten fungerar

Relationer mellan objekt: **aggregering** (objekt har referenser till andra objekt)

Ett objects "byggstenar" är inte direkt åtkomliga (**inkapsling**)

- **Klasser** – ritningar för objekt

Koncept

- **Objekt**

Världen består av objekt (som består av objekt...) som skickar **meddelanden** till varandra

Objekt "av samma sort" grupperas i **klasser** som beskriver hur objekten fungerar

Relationer mellan objekt: **aggregering** (objekt har referenser till andra objekt)

Ett objects "byggstenar" är inte direkt åtkomliga (**inkapsling**)

- **Klasser** – ritningar för objekt

Beskriver inte bara vad ett objekt innehåller (**tillstånd**) utan också dess **beteende**

Relationer mellan klasser: **arv** (En pudel är en hund är ett djur är ett...)

Hur en klass är uppbygd internt är inte synligt utifrån (**inkapsling**)

Procedurell programmering

$f(x)$ – du bestämmer "nu skall jag göra f på datat x "

Objektorienterad programmering

$x.f()$ – du ber "snälla objekt x , utför f "

Statisk bindning i C

f(x) – gcc väljer f beroende på x:s typ vid kompilering

Dynamisk bindning i Java

x.f() – VM:en väljer f beroende på vad som finns i x under körning!

Introduktion till OOP med Java

Tobias Wrigstad
tobias.wrigstad@it.uu.se

Objekt

- En samling data (tillstånd) samt operationer som opererar på datat
- Man kan skicka meddelanden till ett objekt

Objektet väljer själv vad som skall utföras som svar på ett meddelande

- Objekt-orienterad design är data-driven design

Vilka aktörer finns det?

Hur är de relaterade med **arv**, **aggregering**, **användning**, etc. (mer senare)

Klass

(finns i nästan alla OO-språk)

- En klass är en ”ritning” från vilken man kan bygga oändligt många objekt

- Medlemmar

Instansvariabler (även fält)

Metoder

- En klass är ung. som en strukt + alla funktioner som opererar på strukten

- Saker vi skall prata om senare

Relationer mellan klasser

Åtkomstmodifikatorer

Arv

- **Instansiering:** att skapa ett objekt från en klass

Java

- Utvecklades av Sun (James Gosling) under 90-talets början, släpptes 1995
- Några designprinciper för Java

Enkelt, objektorienterat och familjärt

Robust och säkert

Arkitekturoberoende och portabelt

Snabbt

Tydligt

Klassen Foo måste ligga i Foo.java

Den virtuella maskinen

---

kompilerat
C-program

OS

HW

kompilerat
Java-program

JVM

OS

HW

Ett första Java-program

```
/**  
 * @author Tobias Wrigstad (tobias.wrigstad@it.uu.se)  
 * @date 2013-10-01  
 */  
public class Hello {  
    String who = null;  
    public Hello (String who) {  
        this.who = who;  
    }  
    public void greet() {  
        System.out.println("Hello " + who);  
    }  
    public static void main(String args[]) {  
        if (args.length > 0) {  
            Hello hello = new Hello(args[0]);  
            hello.greet();  
        } else {  
            System.out.println("Usage: java Hello <who>");  
        }  
    }  
}
```


Koncept

- Klass
- Objekt
- Instansvariabel
- Konstruktor
- Metod
- Main-metod
- Arrayer är objekt
- Instantiering
- Metodanrop
- En vettig sträng-typ
- Åtkomstmodifierare

```
/**  
 * @author Tobias Wrigstad (tobias.wrigstad@it.uu.se)  
 * @date 2013-10-01  
 */  
public class Hello {  
    String who = null;  
    public Hello (String who) {  
        this.who = who;  
    }  
    public void greet() {  
        System.out.println("Hello " + who + "!");  
    }  
    public static void main(String args[]) {  
        if (args.length > 0) {  
            Hello hello = new Hello(args[0]);  
            hello.greet();  
        } else {  
            System.out.println("Usage: java Hello <who>");  
        }  
    }  
}
```


Kompilera och köra...

- Kompilatorn "**javac**"

Förstår beroenden

Kompilerar till "**Java-bytekod**"

- Programmet måste köras i den virtuella maskinen

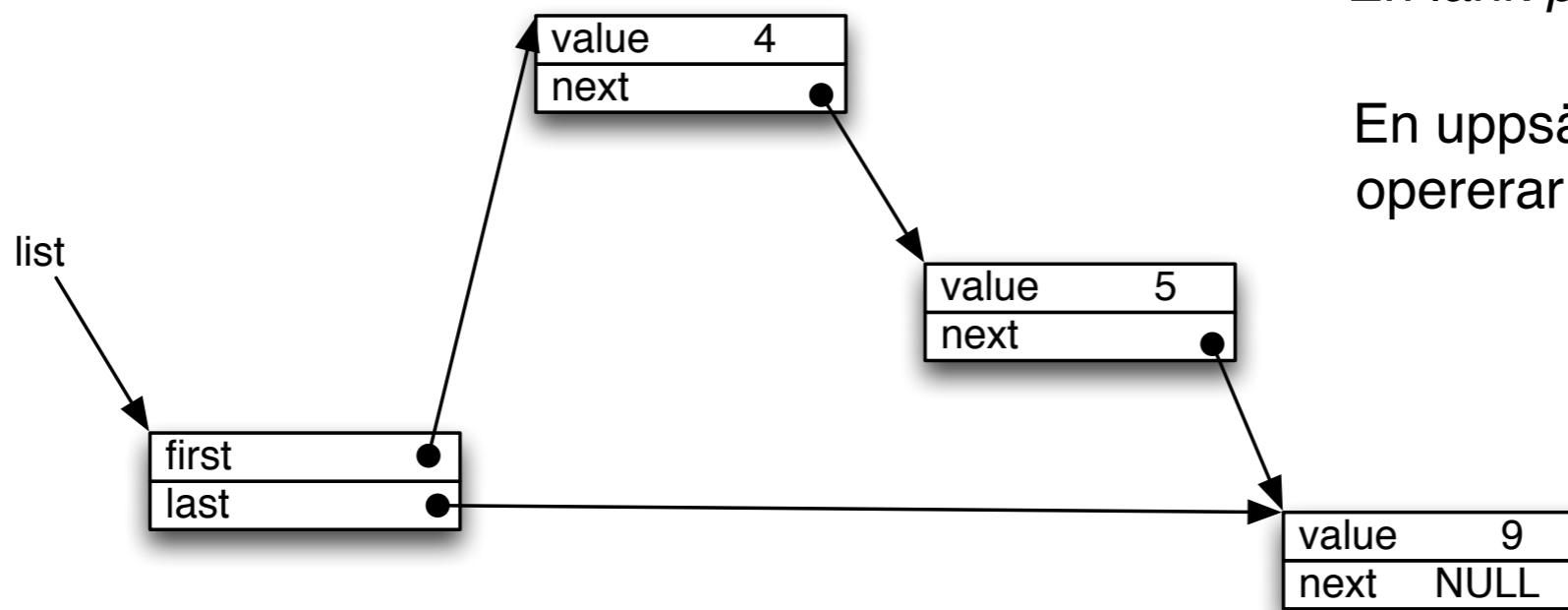
Programmet "**java**"

Tar som argument namnet på en klass med en main-metod

```
foo> javac Hello.java
foo> ls
Hello.java
Hello.class
foo> java Hello
Usage: java Hello <name>
foo> java Hello "Tobias"
Hello Tobias!
foo>
```


Länkad lista i C

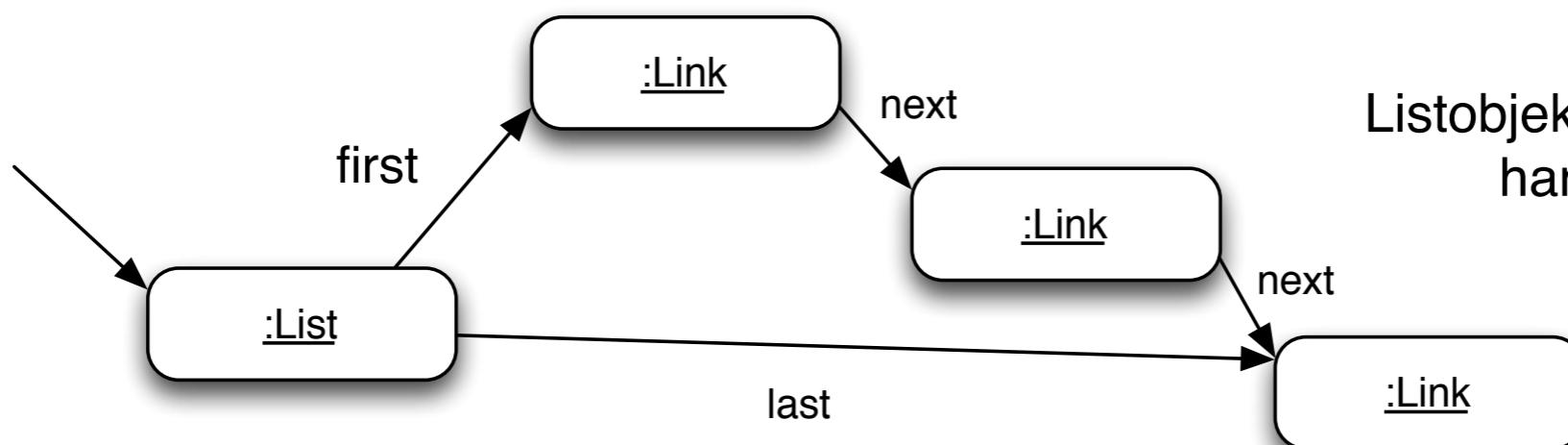

Varje link är en allokerad struct

En länk *pekar* ut sin nästa länk

En uppsättning funktioner som
opererar på alla delar av listan

Länkad lista i Java

Varje länk är ett objekt

En länk *refererar* sin nästa länk

Listobjekten och länkobjekten
har separat tillstånd och
definierar ett eget
beteende

En länkad lista med OOP

```
public class List {  
  
    private Link first = null;  
    private Link last = null;
```

```
public class Link {
```

```
    private Object element = null;  
    private Link next = null;
```

En länkad lista med OOP

```
public class List {  
  
    // Instansvariabler  
    private Link first = null;  
    private Link last = null;  
  
    // Metoder  
    public void prepend(final Object element) {  
        first = new Link(element, first);  
        if (last == null) {  
            this.last = first;  
        }  
    }  
}
```

```
public class Link {  
  
    // Instansvariabler  
    private Object element;  
    private Link next;  
  
    // Konstruktör  
    public Link(Object element, Link next) {  
        this.element = element;  
        this.next = next;  
    }  
}
```

```
public class List {  
  
    // Instansvariabler  
    private Link first = null;  
    private Link last = null;  
  
    // Metoder  
    public void prepend(final Object element) {  
        first = new Link(element, first);  
        if (last == null) {  
            this.last = first;  
        }  
    }  
  
    public void append(final Object element) {  
        Link newLink = new Link(element, null);  
        if (first == null) {  
            this.last = this.first = newLink;  
        } else {  
            last.setNext(newLink); // * setter krävs pga private next i Link  
            this.last = newLink;  
        }  
    }  
}
```

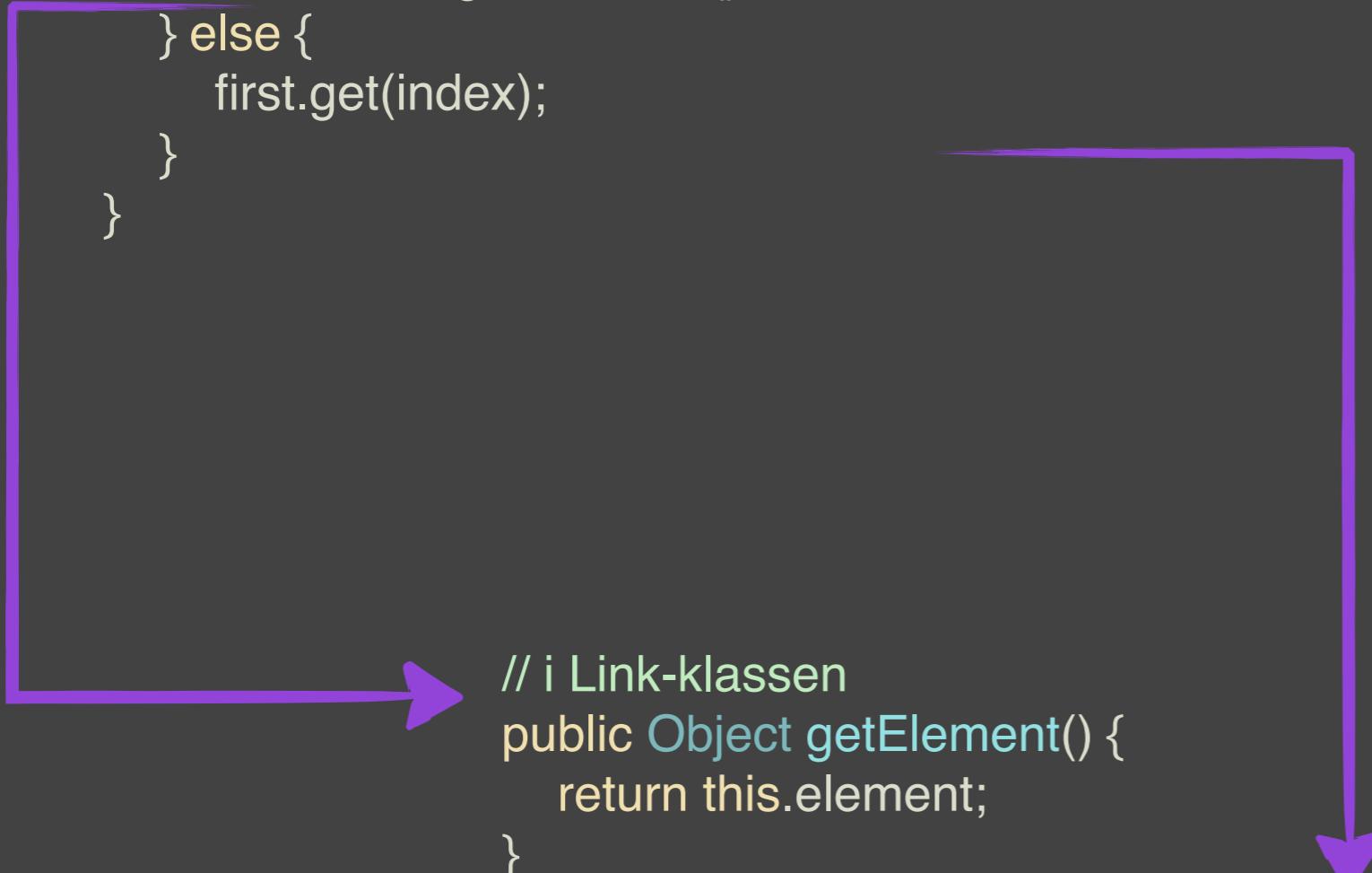
```
// i Link-klassen  
public void setNext(final Link next) {  
    this.next = next;  
}
```


En länkad lista med OOP

```
// ... forts metoder i class List
```

```
public Object get(final int index) {  
    if (index == 0) {  
        return first.getElement();  
    } else {  
        first.get(index);  
    }  
}
```



```
// i Link-klassen  
public Object getElement() {  
    return this.element;  
}
```

```
public Object get(final int index) {  
    return (index <= 0) ? this.element : this.next.get(index);  
}
```

En länkad lista med OOP

// ... forts metoder i class List

```
public Object get(final int index) {  
    if (index == 0) {  
        return first.getElement();  
    } else {  
        return first.get(index);  
    }  
}  
  
public int length() {  
    int length = 0; // ** nedan – getter krävs pga private next i Link  
    for (Link cursor = first; cursor != null; cursor = cursor.getNext()) {  
        ++length;  
    }  
    return length;  
}  
}
```

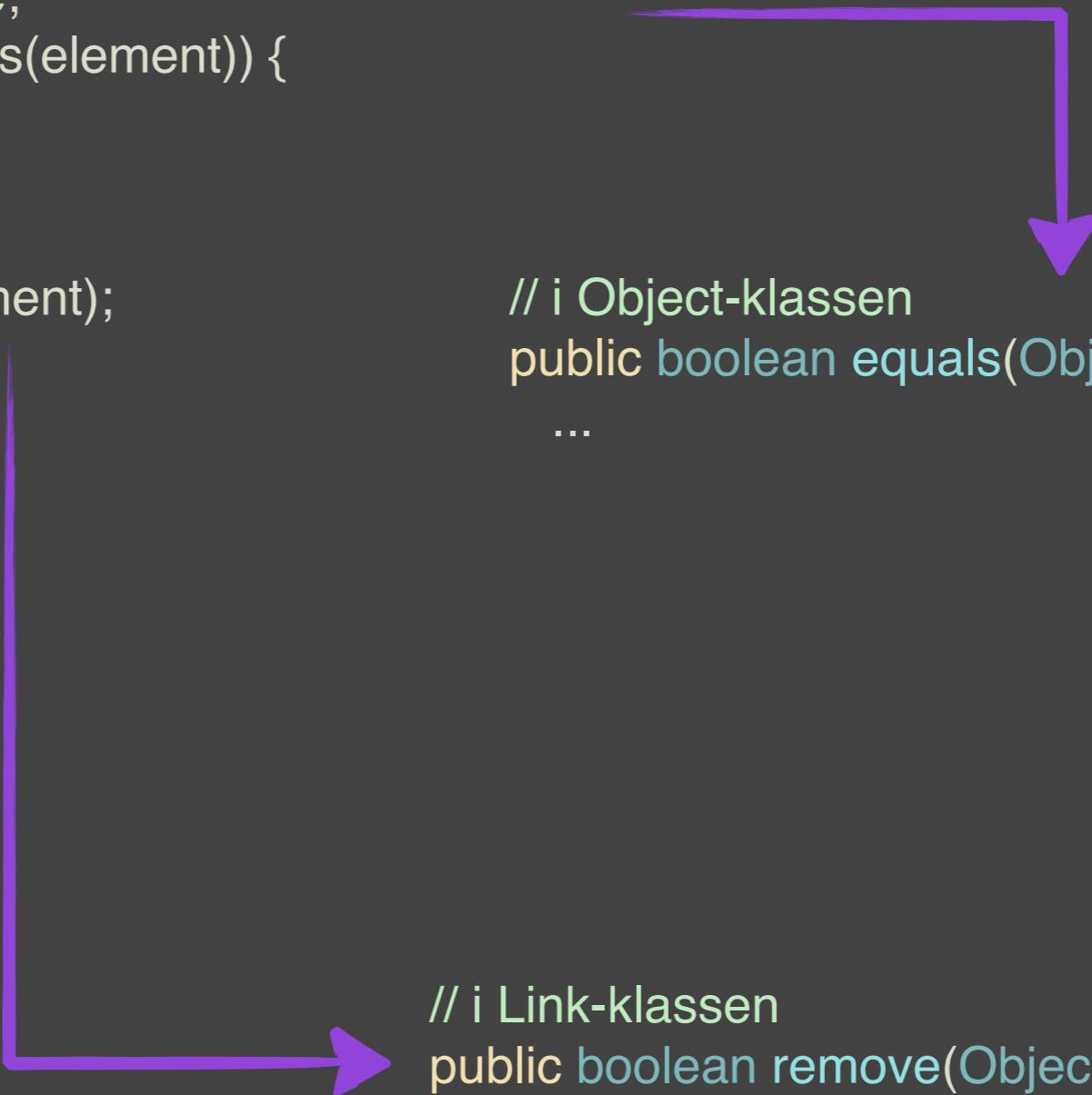

// i Link-klassen
public Link getNext() {
 return this.next;
}

```
public class Link {  
  
    // Instansvariabler  
    private Object element;  
    private Link next;  
  
    // Konstruktor  
    public Link(Object element, Link next) {  
        this.element = element;  
        this.next = next;  
    }  
  
    // Metoder  
    public Object getElement() { return this.element; }  
    public Link getNext() { return this.next; }  
    public void setNext(final Link next) { this.next = next; }  
    public Object get(final int index) {  
        return index <= 0 ? this.element : this.next.get(index-1);  
    }  
}
```

En remove()-metod

```
public class List {  
    private Link first = null;  
  
    public boolean remove(final Object element) {  
        if (first == null) return false;  
        if (first.getElement().equals(element)) {  
            first = first.getNext();  
            return true;  
        } else {  
            return first.remove(element);  
        }  
    }  
}
```



```
// i Object-klassen  
public boolean equals(Object other) {  
    ...  
  
// i Link-klassen  
public boolean remove(Object element) {  
    ...
```

```
public class List {  
    private Link first = null;  
    public boolean remove(final Object element) {  
        if (this.first == null) return false;  
        if (this.first.getElement().equals(element)) {  
            this.first = this.first.getNext();  
            return true;  
        } else {  
            return first.remove(element);  
        }  
    }  
}
```

En remove()-metod

```
public class Link {  
    private Object element;  
    private Link next;  
  
    public boolean isLast() { return this.next == null; }  
  
    public boolean remove(final Object element) {  
        if (this.isLast()) return false;  
        if (this.next.element.equals(element)) {  
            this.next = this.next.next;  
            return true;  
        } else {  
            return this.next.remove(element);  
        }  
    }  
}  
// Object
```

Observationer

- Två klasser: List och Link
  - List-objekt aggergerar länk-objekt
    - Rekursion och iteration som i C (märk att det rekursiva anropet växar mottagare!)
- Privat och publik åtkomst
  - Kräver set- och get-metoder i Link för rad * och ** i listan

Referenser ≠ pekare

- En referens är ett handtag till ett objekt — det är inte en adress till en plats i minnet

Alla valida pekare i C pekar inte på det de skall (eller något alls)

Alla referenser i Java pekar alltid på det de skall och på någonting!

- Referensen null är inte adressen 0
- Den är inte heller ett booleskt värde
- Referenser möjliggör automatisk minneshantering (GC)

Automatisk minneshantering

- Java hanterar minnet automatiskt
  - new ClassName(...)** allokerar automatiskt nog med minne på heapen
    - När sista referensen till ett objekt tas bort är objektet skräp
    - När minnet blir fullt städas skräp bort automatiskt för att lämna plats för nya objekt
- Alltså:
  - Ingen malloc (**new** allokerar alltid på heapen, åtminstone vad du vet!)
  - Ingen free

Förrädiskt likt C

- Syntaxen vald för att göra det enkelt för C och C++-programmerare att programmera Java
- Många konceptuella skillnader (Java är mer likt Smalltalk än C++)
- **Men:** vi kan ta med oss mycket från C!

While, for, if, switch, variabeldeklarationer, funktionsyntax, primitiva typer, etc.

...

I stort sett vet ni redan hur man programmerar Java, bara *inte hur man programmerar objektorienterat i Java!*

- Tag er i akt så ni inte programmerar C i Java!

